

Iunio de Praed. Coll. Animado., 25, a). En dus laten we de menschen niet op de uitverkiezing als grond en bron zich verlaten, doch op het WOORD.
Ik ben het daarmee eens.

En als ik nu in de Dordtsche Leerregels aantref deze woorden:

Gelijk het God nu beviel heeft dit zijn werk der genade DOOR (daar heb je bron en oorzaak!) de prediking des Evangelies in ons te beginnen, alzoo bewaart, achtervolgt, en volbrengt Hij het door het hooren, lezen en overleppen daarvan, mitsgaders door VERMANINGEN, BEDREIGINGEN, beloften en het gebruik der H. Sacramenten. — wel, dan zou ik, daarop wijzende, willen zeggen: als ik in Amerika kwam, en me zou melden als lid van de kerk, die daar is, en die bekend stond, tot op korten tijd, als op de drie formulieren en op niets anders gegrond, en ze zouden me zeggen: kom maar binnen, mits: eerst deze verklaring teekenen, dan zou ik zeggen: 't valt me een beetje tegen; ik dacht dat jullie geleerd hadden van Kalamazoo, maar ik TEEKEN DAT NU NIET. Ik zou het met genoegen aangehoord hebben als het geen formule was, die als criterium wou dienen. Maar nu het dat wel is, zeg ik: ik doe het niet, en de schuld is niet bij mij, als we elkaar nu verder groeten tot de tijd wat beter is; want ik heb me gemeld, en ik meen gereformeerd te wezen, en ik ga noch voor Berkouwers misverstanden, noch voor die van anderen, al zijn ze ook nog zoo goed gereformeerd, op zij. Zijn ze supralapsariër? Twissus ook. Maar die zei nog: verkiezing geen bron, geen oorzaak, maar grond. En oorzaak is: het Woord. Inclusief de bedreiging.

En een bedreiging is zinloos, als ge het evangelie laat op gaan in een niet nader verklaarde onvoorwaardelijke belofte, en daarmee uit. Onvoorwaardelijk, dat is een term met duizend wendingen. Twissus zei: zelfs de zaligheid der uitverkorenen, zelfs die wil God nog voorwaardelijk, onder conditie — die Hij overigens zelf wel scheppen zal. Maar Hij houdt mij aan een woord-met-dreiging: want voorspellen is wat anders dan beloven.

En zoo komen we dan vanzelf aan die meergenoemde uitdrukking, die we nu eens nader moeten bekijken: hier zijn ze:

- a) „dat de zegeningen des verbonds alleen voor de uitverkorenen zijn” (let op: er staat: zegeningen; is de roeping ook een zegening, en dus ook alleen voor de uitverkorenen?);
- b) „dat de belofte des Evangelies alleen den geloovigen geldt, t.e. den uitverkorenen” (vraag: wat beteekent dat moeilijke woord „gelden”, waarover vandaag alle filosofen aan 't schrijven zijn?);
- c) „als de belofte Gods hun (den kleinen kinderen) geldt, dan moet die belofte onfeilbaar en onvoorwaardelijk zijn, en kan daarom alleen den uitverkorenen gelden” (vraag: wat is nu al weer die nieuwe term: onfeilbaar? Mag Calvijn soms niet meer zeggen, dat men door ongelooft Gods belofte „irrita” doet zijn, d.w.z. dat ze dus niet doorgaat, omdat ze, met vermindering van den voorspellingsvorm, slechts was gegeven op de manier van Twissus: een toezegging van den avond-zegen, de eeuwige zaligheid, onder conditie van 's morgens, 's middags, naar het Woord luisteren?);
- e) „Het volgt dus, dat de belofte voor de uitverkorenen alleen is”.

Daar staan we dus weer.
„Onfeilbaar”. Dat is ook weer zoo'n woord, waaraan men in bepaalden zin onvoorwaardelijk vast moet houden, maar dat men in een anderen zin rustig kan beschouwen als niet ter zake doende, omdat het over deze vraag loopt: of aan iemand, die gedoopt is met een aaneenschakeling van dreiging verbonden belofte, de zaligheid toch ontgaat, zonder dat God gelogen heeft, of de kerk heeft laten liegen of — zeuren. Indien God tevoren aan ongelovigen zoo iets GEDREIGD heeft, dan gaat zijn CONCRETE aanzegging „onfeilbaar” door.

Daar staan we dus weer.
Wat beteekent „gelden”? Rechtskracht hebben? Dan zeggen we: die belofte GELDT IEDEREEN tot wien ze komt. Onfeilbaar. Of — beteekent het: doorstooten van het efficiëns zijn tot het efficiënt zijn voor de bereiking van Gods oogmerk: de zaligheid der verkorenen? Dan zeggen we: onvoorwaardelijk ALLEEN voor de uitverkorenen.

Daar staan we, nog eens:
Wat beteekent „ZIJN VOOR”? Wil dat zeggen: rechtskrachtig, en rechtsgeldig, en naar de letter den aangesproken mensch aangaan, hem onder beslag leggen, en voor alle eeuwigheid onder een nooit weg te werken rechtak'len zetten? Dan zeggen we: „het is voor allemaal”. Of wil „zijn voor” zeggen: tot op de laatste vezels van het onder conditie van Twissus in uitzicht gestelde kleed der zaligheid in handen, en dat blinkende kleed om uw verheerlijkt hemeellichaam krijgen? Dan zeggen we: asjeblijft, zeg

het duidelijk: alleen voor de uitverkorenen.

Daar staan wij.
Een formule, die alle kanten uit kan, en die toch binden zou?

Daar staan we nu.
Want de groote kwestie wordt nu: wat gebeurt er bij den doop? Krijg ik daar een dogmatische uitspraak: God maakt de uitverkorenen allemaal zalig? Of word ik aangesproken met een rechts woord, waarin ik persoonlijk en individueel betrokken ben?

Een dogmatische uitspraak, die kan luiden: God schiep de wereld, of: Christus' bloed rechtvaardigt, of: Maria is niet ten hemel opgenomen naar het lichaam, of: als het weer mooi is, dan heeft God dat gedaan.

Maar een dogmatische uitspraak meekrijgen is mij niet genoeg. Ik wil geen uitspraak, maar een aanspraak. En nu is de groote kwestie: wat krijgen we mee bij den doop?

Daar staan we nu: hoe kunnen we, ik citeer een beetje ondeugend Twissus, hoe kunnen we op de Pacific varen? Neen, zoo staat het er bij Twissus eigenlijk niet. Hij zegt tot de remonstranten, dat ze (257, a, in Corv.) met hun leer over een vooruitgezien geloof als grond voor de verkiezing net zoo makkelijk kunnen filosofeeren, als een zelttochtje organiseren op een kalme zee: een mare pacificum. Een pacifische zee is natuurlijk niet de Pacific Zee. Maar toch: we moeten alle oceanen van den tijd over..... tot straks. Tot de horizon bereikt is. Tot we komen tot die deur, waarop God schreef, wat Twissus noemde: het eindstation: SALUS (ditmaal bedoeld als: eeuwige zaligheid aan 't eind der baan). Laat nu de levensbaan de Pacific zijn, of de Atlantische Oceaan, hoe ben ik op dat schip gezet? Met een mooie filosofische, dogmatische, orthodoxe UITSpraak: zaligheid is alleen voor de uitverkorenen, want a)....., b)....., c)....., d)....., enzovoort? Of ben ik op het schip gezet: met een belofte, een vermaning, een dreiging, een toezegging, stipulatie hier, stipulatie daar? Hoe vaar ik?

Omdat hier de kwestie ligt, willen we over dat „zijn voor” volgende week nog iets opmerken. K. S.

„Seen program”

Men kan wel eens — met een gebaar in de richting van het Amersfoortsche Congres — de vraag hooren stellen: hoe kunt ge nu, b.v. op politiek gebied, van wal steken zonder al een program te hebben, breed uitgewerkt? Daar zit natuurlijk wat in. Maar ook in wat hier volgt: Bij een beweging, die niet van boven af wordt opgedrongen, kan het aanvankelijk niet anders. Men begint een keer, omdat men voelt, dat er noodzaak is; men grijpt eerst elkaar bij de hand om weer zich te weten opgenomen in een gemeenschap, die fundamenteel voor de noodzakelijke bezinning de voorwaarden teruggaat; en pas later komt men dan tot een program.

Precies zoo is het gegaan in de A. R. partij. Een stembus-program (aldus Kuiper, O. P., 7) moet liefst één enkel woord bevatten; en van een politieke geloofsbelijdenis is bij zulk een program geen sprake, z.i. Het zij een „vluchtig, hoog etherisch verschijsel” (8). Een regerings-program hebbe tot doel: „verovering of inbezitting van het Ministerie” (9). En een beginsel-program? Wel, ziet ge u genoodzaakt, oppositie in het algemeen te maken, dan is het leveren van een beginsel-program „niet aanstonds”, doch „van leverie” u ten plicht (9). „Niet aanstonds, want in den aanvang weet ge nog niet, hoe ge het hebt” (10). „Zulk een program gaf de heer Groen van Prinsterer alleen daarom nooit, dewijl het eerst door zijn sterven noodzakelijk werd” (11).

Me dunkt, dat deze woorden aardig goed pasten bij wat velen thans voor oogen staat.

Toelichting bij het voorstel tot oprichting

van een Gereformeerd Sociaal en Economisch Verband II (slot)

Wij houden ons dus bij voorbaat ervan overtuigd, dat men in de kringen van het C.N.V. ons optreden ongaarne zal zien, hoogstens als een overbodigheid, althans niet als een noodzakelijkheid. Welnu, wij hebben in het voorgaande reeds eenige argumenten naar voren gebracht, die sterk genoeg zijn o.i. om voor ons tegenovergesteld standpunt te pleiten. Wij hebben dit alleen reeds hierom opgemerkt, omdat die aanwezigen, die lid van het C.N.V. zijn, zich er bij voorbaat van bewust moeten zijn, voor zoover zij dit niet reeds waren, dat hun werkzaamheid hier, wanneer men de genoemde opvattingen bij de leiding van dat C.N.V. niet prijsgeeft, tot critiek en tegenstand van die leiding, zooals redelijk verwacht moet worden, aanleiding zal geven.

Feitelijk is zulk een critiek reeds aan het woord gekomen, zij het meer uit politieke richting, in het artikel, dat wij in het begin even noemden, uit de Nieuwe Drentsche Courant. Aan de initialen R-r zouden wij afleiden, dat dit artikel van de hand van den heer Van Ru'ler is. De genoemde redacteur plaatste dit artikel onder het opschrift: „Het breekt er in”. Dat wil dus nogal wat zeggen. Toen de Sikkels in 1903 zijn bekende stellingen over vakorganisatie publiceerde, waarbij hij de organisatie van den arbeid niet enkel

Trouwens, in 1871 geeft de toenmalige „Heraut” (een krant) een soort van „program”, dat nog al aardig wat verschildt van wat De Standaard van 19 April 1878 stelde (12, vgl. 14). En toen dan eindelijk een program was opgesteld door een Centraal Comité, kwam van allen kant de critiek los: De Bazuin, Wageningesch Weekblad, de Goesche verkiezing (14); en moest Kuiper zich verdedigen tegen „Kampen en Kralingen” (15).

Dat was in 1878; en het Centraal Comité was in het leven geroepen tijdens de verkiezingen van 1873 (15).

Ons dunkt, dat we, hoe we verder ook denken, hierbij rustig kunnen zijn. Verstandig was het, geen noodzaak te scheppen, om zooals destijds „geheime raadslingen” later in uitgebrachte critiek, „in het daglicht te halen”; want ze waren er eenvoudig niet (vgl. 15). Jaren lang had Groen „op lossen voet” gewerkt (15). Het verzoek om een stembus-program op te stellen, kwam van twee kiesverenigingen eerst tegen de stembus van 1877 (16). Hoe lang was men toen reeds bezig geweest? Redacteuren waren gebleken niet capabel te zijn (16/7); en toen bleek de eenige uitweg: het Centraal Comité.

Ons dunkt, het verleden ontslaat Amersfoort van alle critiek op het aangelegen punt.

Tot zoover Kuiper zelf. Hij valt over te praten? Best. Maar eerst nuchter worden. K. S.

De heilige kus

Steven Runciman (The Medieval Manichee, Cambridge, 1947, 159) vertelt van de Catharen, dat zij hun ceremoniën plachten te besluiten met den „vredekus”, die ook wel genoemd is „heilige kus”. De „Volmaakten” kusten eerst elkander, daarna de „Geloovigen”, die daarna elkander hetzelfde deden.

Was dat een wel vroom lijkende, maar toch te vrije omgang van de seksen? Ik las onlangs een pleidooi voor het christelijk dansen: vroeger waren ze ook niet zoo bang voor contact der seksen: de heilige kus, de christelijke dans, dat moest toch kunnen?

Ik vermoed niet, dat er veel dansvloeren zijn, alleen geschikt voor balschoentjes, die alleen aan voeten van de heiligen passen. Parketvloeren zijn nog al duur, en de contribuanten voor de kerk hebben (als ze 't daar goed doen) meestal niet veel meer over voor particuliere parketvloertjes voor voeten, die ook van 't kerkje zijn.

Maar hoe het zij — ik ben geen archeoloog en weet niet hoe het overal ging. Dat evenwel hier niet al te vlot te concluderen valt, bewijst Runciman. Hij heet die cathaarsche ceremonie raakten de seksen elkaar niet aan. Als mannen en vrouwen elkaar met den heiligen kerkus groetten, dan ging het zóó: een mannelijke Volmaakte kuste het evangelie, overhandigde dat aan de vrouwelijke mede-Volmaakte (of anders: „Geloovige”), om het evangelie ook zelf te kussen; en zoo deed een vrouwelijke Volmaakte ook tegenover een mannelijk Geloovige.

Misschien dus — als ze eens den bijbel offereerden op dien parketvloer? Neo-catharen.....? K. S.

Proceskosten studentencorps

In dank ontvingen we weer bijdragen. Ditmaal van: J. v. d. M. te H. f 2.50; van mej. B. M. M. te A., mej. M. J. te G., en mej. K. E. te A., gezamenlijk in één storting f 7.50; collecte gemeente-vergadering Hilversum (door br S. K. aldaar) f 10.—; C. de W. te G. f 1.—.

Samen f 21.— dus.
De derde reeks was blijkens ons nummer van verleden week gebracht op f 91.75. We hebben er nu aan toe zien voegen: f 21.—.

En staan dus thans voor de derde reeks op f 112.75. Iemand zei eens van een man, die wel eens wat geld vroeg, zoo op deze manier: werken kan hij wel, te bedelen schaaft hij zich niet. Ik ken dien man. Ik geloof, dat hij zich wel degelijk schaaft te bedelen. Hij gelooft alleen maar niet, dat zulke stukjes schrijven als dit „bedelen” is: die studenten dragen onze lasten: ze lijden voor ons, als een advocaat dingen gaat zeggen voor een hof, waarvan men zoo maar constateeren kan; wat die man daar zegt, is niet waar; „insiders” weten dat onmiddellijk. Zoo dat we nog graag ons gironummer melden: 127278. En u verzoeken, te blijven aantekenen op uw bijlet de woorden: „proceskosten Studentencorps”. K. SCHILDER.

POLITIEK EN SOCIAAL LEVEN

wilde zoeken in vereniging van de arbeiders, maar ook van de patroons, toen werd hem van de zijde van Patrimoniums bestuur verweten „dat ds Sikkels meende over de kwestie zich te moeten laten hooren, is zijn recht, maar dat hij daarbij met een grooten Sikkels in de voeten van onze maaiers zou slaan, zie, dat hadden we niet verwacht”. (R. Hagooft, Het beginsel behouden, gedenkboek Patrimonium, b/z. 375). Er is dus in zooverre ons niets vreemds overkomen, dat, terwijl wij nog maar een poging doen om te komen tot een eerste contact met elkaar op een aangegeven grondslag, men in de dagbladders reeds gereed staat, dit als het werk niet van bouwers, maar van s'oopers te kwalificeeren. Met name waar hij ervan spreekt, dat onze oproep, ondanks den eenvoud, niet uitblinkt in duidelijkheid, had dit den schrijver moeten aansporen zijn critiek in te houden, totdat hem meer zou zijn gebleken. Overigens blijkt uit zijn artikel zelf wel, dat het met die duidelijkheid nog niet zoo bedroevend gesteld is. Hij zegt, dat bij ons op den achtergrond staat de stelling, dat de Gereformeerde belijdenis naast de Heilige Schrift de basis moet zijn, waarop alle vragen aan de orde moeten komen. Nu wat ons aangaat, hij had rustig mogen zeggen, dat dit op den voorgrond staat. Zoo is 't althans bedoeld en, naar ik meen, ook gezegd.